אפילו לשנויי ערקתא דמסאנא. לכאורה משמע דמנעליהם משונין משל עכו"ם כדאמר נמי בפרק הכונס (ב"ק נט:) וכן) גבי אלעזר זעירא דהוה סייס מסתי מוכמי וקאמר שהיה מתפאל על יושלים וכך משמע במסכת תענית (דף כב.) גבי הוגא גבורא דהוה מסיים מסתי מוכמי ולא רמי מוטי וקאה בסוף פ"ק דביצה (דף טו.) תנן אין מסלחין מנעל לבן ביו"ט מפני שצריך ביתא הגיר להסחירו ומפרש ר"ת דדוקא לצורות המנעל היו משונות משל עכו"ס דשל עכו"ס שחורות ושל ישראל לבנות ומסתי מוכמי דשכל דוכתי הייו לצורות שחורות אבל המנעל ולמי היה שחור:

והא אסתר פרהסיא הואי. תימה דה"ל לאקשויי עריות הואי דרועה ונערה המאורסה לכולי עלמא יהרג ואל יעבור וכמו כן קאה בריש כתובות (דף ג: ושם) דאמר דאיכא למיפרך מעשה דאסתר ומרדכי ואיכא למימר דאיכא למיפרך לה דלמא שרי ומשי קושיא היא שפיר עבדו דאסתר ואפשר דמשום גילוי עריות ותירץ ר"ת דאין מייחדין מיתה על בעילת עובד כוכבים משום דרחמנא אפקריה לזרעיה דעובד כוכבים כדאמרינן בפ' נושאין על המוסף (יבמות נה.) דכתיב וזרמת סוסים זרמתם וממון כך היה רואה ר"ת להתיר בת ישראל שנתגיירה ובא עליה עובד כוכבים ושוב נתגייר עמה לקיימה ביהודות ללא שייך למימר אחד לבועל בגיותא עובד כוכבים דהוי כגיותא בהמה והקאה הר"ר יצחק ב"ר מרדכי דע"כ בגיותא עכו"ס נאסרה לבעל כדאמרי' התם דאיכא פרוצות בפ' האשה שנתארמלה (כתובות כו: ושם) גבי האשה שנתפשפה בידי עכו"ס על ידי נפשות אסורה לבעלה ואמרינן נמי במגילה (דף טו.) כאסר מבדתי ממך אלמא מבית בעלה לא חשיב עובד כוכבים כגיותא בהמה וגם להכי לא חשיב עובד כוכבים כגיותא בהמה דאיכא למיפרך לה דלמא שרי ומשי קושיא היא אלא הנאת עצמן שאני דאי לא תימא הכי הני קוואקי ודימוניקי היכי יהבינן להו עבדן דמסרו נפשייהו מש

ואם איתא לא לימא ליה. לפ"ז היה לו להודות לדבר משנה ל"ל לך לשלוש ס"מ אין בן מ מצווה על קידוש השם ומשני הא בצנעה הא בפרהסיא נעמן בצנעה הוה ולפ"ז היו ישראל בבית רמון וגבי קדוש השם בתוך בני ישראל כתיב ופיזלו למען דלמר בצנעה נמי יהרג ואל יעבור הכי מילי ישראל אבל כותי לפ"ז ולעולם לימא לך דבן מ מצווה על קדוש השם כגון פרהסיא ולמסקנא זו לפ"ז מיפשטא בעיין ולמון מאי הוי עלה מסתמא דמסקנא דפשיטות היה ונראה יותר כספריס דגרסינן ופס מיתה לימא ליה הא בצנעה הא בפרהסיא וקפ"ל דלפ"ז פשיטא מדלמר ליה סתם לך לשלוש:

ואם איתא לא לימא ליה הא בצנעה הא בפרהסיא אמר רב יהודה אמר רב מעשה באדם אחד שנתן עיניו באשה אחת והעלה לבו טינא ובאו ושאלו לרופאים ואמרו אין לו תקנה עד שתבעל [א]אמרו חכמים ימות ואל תבעל לו תעמוד לפניו ערומה ימות ואל תעמוד לפניו ערומה תספר עמו מאחורי הגדר ימות ולא תספר עמו מאחורי הגדר פליגי בה ר' יעקב בר אידי ור' שמואל בר נחמני חד אמר אשת איש היתה וחד אמר [ב]פנויה היתה בשלמא למאן דאמר אשת איש היתה שפיר אלא למ"ד פנויה היתה מאי כולי האי רב פפא אמר משום פגם משפחה רב אחא בריה דרב איקא אמר [ג]כדי שלא יהו בנות ישראל פרוצות בעריות ולינסבה מינסב לא מייתבה דעתיה כדר' יצחק דא"ר יצחק [ד]מיום שחרב בית המקדש ניטלה טעם ביאה וניתנה לעוברי עבירה שנאמר [1]מים גנובים [ה]ימתקו ולחם סתרים ינעם:

הדרן עלך בן סורר ומורה

ואלו [ו]הן הנשרפין הבא על אשה ובתה ובת כהן שזנתה יש בכלל אשה ובתה בתו ובת בתו ובת בנו ובת אשתו ובת בתה ובת בנה [ז]חמותו ואם חמותו ואם חמיו: **גמ'** הבא על אשה שנשא בתה לא קתני אלא הבא על אשה ובתה מכלל דתרוייהו לאיסורא ומאן נינהו חמותו ואם חמותו וקתני יש בכלל אשה ובתה מכלל דתרוייהו כתיבי בהדיא והנך מדרשא אתיא הניחא לאביי דאמר [ח]משמעות דורשין איכא בינייהו מתניתין מני רבי עקיבא היא אלא לרבא דאמר [ט]חמותו לאחר מיתה איכא בינייהו מתניתין מני אמר לך רבא תני הבא על אשה שנשא בתה: יש בכלל אשה ובתה חמותו ואם חמותו ואם חמיו: לאביי אייתי דקא בעי למיתנא אם חמיו תני נמי חמותו ואם חמותו לרבא אייתי דקא בעי למיתנא אם חמיו ואם חמותו תני נמי חמותו מנהני מילי דת"ר [2]איש אשר יקח את אשה ואת אמה אין לי אלא אשה ואמה בת אשה ובת בתה ובת בנה מנין נאמר [2]כאן זמה ונאמר להלן [3]זמה מה להלן בתה ובת בתה ובת בנה אף כאן בתה ובת בתה ובת בנה מנין לעשות זכרים בנקבות נאמר כאן זמה ונאמר להלן זמה מה להלן זכרים בנקבות אף כאן זכרים בנקבות מנין לעשות למטה בלמעלה נאמר כאן זמה ונאמר להלן זמה מה להלן למטה בלמעלה אף כאן למטה בלמעלה ומה כאן למעלה בלמטה אף להלן למעלה בלמטה [י] אמר מר מנין לעשות זכרים בנקבות מאי זכרים בנקבות אילימא בת בנה בבת בתה בהדי הדדי קאתיאן אלא אם חמיו כאם חמותו השתא אם חמותו לא קמה לן אם חמיו מיהדר עלה אמר

הדרן עלך בן סורר ומורה

ומאי נינהו חמותו ואם חמותו. הוה מלי למימר בתה ובת בתה מלמ הני נקט דכתיב בהו שריפה בהדיא:

מנין

אלו הן הנשרפין הבא על אשה ובתה. בגמרא מפרש לה: **ובת בתן.** כלומר וכן בת בתן שזינתה היא בשריפה אבל בועלה לאו בשריפה הוא: **יש בכלל אשה ובתה.** כלומר אשה ובתה כתיבי בהדיא כדמפרש בגמרא דהאי אשה ובתה היינו חמותו דשריפה כתיבא בה בלכתיב (ויקרא כ) [י] (כי יקח איש) את אשה ואת אמה: זמה היא בתה שריפו אותו ואמה: ויש בכללן כלומר מייתיה ילפינן כולהו הנך בגזירה שוה כדלקמן בגמרייתא: **זמו.** מחשמתו דלאו בת אשה ובתו דמחייב עליה משום בת אשה דהא מחשמתו דמחייב עליה משום בת אשה היא: **בת בנו ובת בתו.** שהיה לו מחשמתו: **בת בתה ובת בנה.** בין שהיא בתו בין שהיא בת בנו דמשמע להו דבת בנו ובת בתו נמי בכלל אשה ובתה היא: **גמ' הבא על אשה שנשא בתה לא קתני.** כלומר מכדי יש בכלל ובו' מכלל דהאי אשה ובתה כתיבי בהדיא: **הניחא לאביי דאמר משמעות דורשין איכא בינייהו.** ומסיק למילתיה דלרבי עקיבא דאמר כתיבא בהדיא בת חמותו מתניתין מני ר"ע היא: **אלא לרבא דאמר.** בין לרבי ישמעאל בין לרבי עקיבא לא כתיבא אלא בחמותו דכתיבא בהדיא לרבא פליגי מתניתין מני: **אמר לך רבא תני על אשה שנשא בתה.** דהיינו חמותו דכתיבא בהדיא (ויקרא כ) [י] (כי יקח) את אשה דהיינו אשתו ואת אמה דהיינו חמותו: **יש בכלל אשה ובתה וכו'.** קתני נמי חמותו ומילתא דתמיה היא דהוה לאו מדרשא אתיא וקתני בהדייהו: **לאביי.** דאמר חמותו ואמה כתיבן בהדיא חיידי דתנא בהדי כללא בת חמיו דאתיא מדרשא נקט אגב ריהטא חמותו ובת חמותו: **אין לי אלא אשה ואמה.** דהיינו חמותו: **נאמר כאן.** בשריפה זמה היא: **ונאמר.** בזוהרת בתה ובת בתה ובת בנה [ויקרא יח] שאהרה הנה זמה היא: **אף להלן.** לענין עונש שריפה בתה ובת בתה ובת בנה בהדי דינא דהאי קרא: **מנין לעשות זכרים בנקבות.** לקמן מפרש: **מנין לעשות למטה בלמעלה.** לקמן [ע"כ] נמי מפרש: **ומה להלן למעלה למטה אף להלן למעלה למטה.** לקמן [שם] מפרש: **בהדי הדדי אתיין.** הא דבינהו לתרוייהו בגזרה שוה לתיתי זמה זמה: **אלא אם חמיו כאם חמותו.** השתא דלקמן היינו אמתו ואפ' למאן דאמר חמותו כתיבא אם חמותו דלקמן הוה ליה למיכתב אם חמיו דקאמר זכריס בנקבות הא מכאי לך משמעינן תנא אם חמותו: **אם חמיו קא מהדר עלה.** מחזר עליה להבישה לתורת אם חמותו דקאמר זכריס בנקבות הא מכאי לך משמעינן תנא אם חמותו:

אמר

סנ א ב ג מיי' פ"ה מהלכות יסודי התורה הלכה ט ועיין בצ"י ד"ה סימן קנ:
א ד מיי' פ"ו מהלכות אסורי ביאה הלכה ה [והל' ו] ופט"ו מהלכות סנהדרין הלכה יא סמג עשין קיב:

תורה אור השלם

1. מַיִם גְּנוּבִים יִמְתָּקוּ וְלֶחֶם סְתָרִים יִנְעָם:
משלי ט יז
2. וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אִשָּׁה וְאֶת אִמָּהּ זִמָּה הִוא בָּאֵשׁ יִשְׂרְפוּ אֹתוֹ וְאֶתְהֶן וְלֹא תִהְיֶה זִמָּה בְּתוֹכְכֶם: ויקרא כ יד
3. עֶרְוַת אִשָּׁה וּבִתָּהּ לֹא תְגַלֶּה אֶת בַּת בִּנָהּ וְאֶת בַּת בִּתָּהּ לֹא תְגַלֶּה לְגַלּוֹת עֶרְוָתָהּ שְׁאֵרָה הֵנָּה זִמָּה הִוא: ויקרא יח יז

מנין לעשות שאר הבא ממנו כו'. ומה מאמר מה לשאר הבא ממנו שכן אם אמה לאמורה תאמר בשאר הבא ממנו תאמר מה לאמר הבא ממנה אמו מותרת ועוד למאן דאמר שריפה חמורה מה לשאר הבא שכן אמה בשריפה תאמר בהא שאמו אסורה ת"ל לכיון דיליף מאי דכתיב בהדיא גבי הא כתיב גבי

הא לא שייך לאקשויי מידי:

אמך היא. נפ' ד' מיתות (לעיל דף נד.) דלשיון משום אמו אמה מחייבו וכו' ותרתי ש"מ:

איבא למיפרך מה להיא כו'. אין הג"ש מופנה משני לדין ולכן למדין ומשיבין:

(ו) אמר קרא אשת בנך היא. ות"ת אכתי אי מה הוא דודתו לאסורה אף היא דודתה לאסורה וי"ל דלא שייך לאקשויי אלא מחייבי מיתות ב"ד דלענין מיתה נאמרה גזרה שוה:

אמר אביי הכי קאמר מנין לעשות שאר הבא ממנו כשאר הבא ממנה נאמר כאן זמה ונאמר להלן זמה וכו' והא בשאר דידיה לא כתיבא ביה זמה [ו]אמר רבא אמר לי רב יצחק בר אבודימי אתיא [1]הנה [2]הנה אתיא זמה [3]זמה אמר מר מנין לעשות למטה בלמעלה מאי למטה בלמעלה אילימא בת בנה ובת בתה כבתה בהדי הדדי קאתיין אלא אם חמיו ואם חמותו בחמותו האי למטה בלמעלה למעלה בלמטה הואי תני למעלה בלמטה אי הכי נאמר כאן זמה ונאמר להלן זמה ומה השתא אינהי לא כתיבה זמה דידהו כתיבא אמר אביי הכי קאמר מנין לעשות שלשה דורות למעלה בשלשה דורות למטה נאמר למטה זמה ונאמר למעלה זמה מה למטה שלשה דורות אף למעלה שלשה דורות ומה בעונש עשה למטה בלמעלה אף באזהרה נמי עשה למעלה בלמטה רב אשי אמר לעולם כדקתני ומאי למטה למטה באיסור אי מה היא אם אמה אסורה אף הוא אם אמו אסורה [ז]אמר אביי אמר קרא [4]אמך היא משום אמו אתה מחייבו ואי אתה מחייבו משום אם אמו רבא אמר בין למאן דאמר [ח]דון מינה ומינה ובין למאן דאמר דון מינה ואוקי באתרה לא אתיא למ"ד דון מינה ומינה מה היא אם אמה אסורה אף הוא נמי אם אמו אסורה ומינה מה היא בשריפה אף הוא נמי בשריפה למ"ד שריפה חמורה איבא למיפרך מה להיא שכן אמה בשריפה תאמר בהוא שאמו בסקילה ועוד אמו בסקילה אם אמו בשריפה ועוד מה היא לא חלקת בה בין אמה לאם אמה אף הוא נמי לא תחלוק בו בין אמו לאם אמו ולמ"ד סקילה חמורה מהאי קושיא לא נידונה ולמ"ד דון מינה ואוקי באתרה מה היא אם אמה אסורה אף הוא נמי אם אמו אסורה ואוקי באתרה התם הוא דבשריפה אבל הכא בסקילה כדאשכחן באמו למ"ד שריפה חמורה איבא למיפרך מה

כאן זמה: **הכי קאמר.** לעולם אף אמיו ואף חמותו מהדר ואהאי לד נקטיה לדרשה דידיה: **מנין לעשות.** למעלה מאשה שלשה דורות לאיסור להיינו אף אמיו לעולם דור שלישי לאשתו וכן אם חמותו: **כשלשה דורות למטה.** כמו שמלינו שהוזהר ועונש למטה מיתה שלשה דורות להיינו בת בתה וכן בת בנה: **ומה למטה שלשה דורות אף למעלה שלשה דורות.** מתרגמינן דקרא דלעיל: **ונאמר למטה זמה.** [שם יח] : **ונאמר למעלה זמה.** דכתיב (שם כ) כי את אמו גילה ערותה [ט] יקח את אשה ואת אמה זמה היא: **מה למטה שלשה דורות אף למעלה שלשה דורות.** מתרגמינן דקרא. הכי למדנו לעונש ועדיין חוזרה לן שמעינן מהכא להא זמה למעלה גבי עונש כתיב. והדר יליף מסקינן דבריית' מה בעונש עשה למטה בתה ובת בנה כלמעלה בחמותו להא רבינן להו לעיל [ע"ש] שריפה אף בזהירה עשה למעלה חמותו ואם חמיו ואם חמותו כלמטה כבתה ובת בתה ובת בנה הכי למדנו לעונש מזהירה [י] ולישנא דבריית' הכי קאמר מנין לעשות למעלה מאשה למטה בלמטה דורות נאמר למעלה מאשה זמה ונאמר למטה מאשה הכתוב בת בתה כבתה אף למעלה מאשה למעלה כלמטה עשה אם חמותו כחמותו. הכי למדנו לעונש ללמד על שריפה בזהירה שאף חמותו עמהה לן נאמר בזהירה מה בעונש למטה כלמעלה רבינן שאר בת מטה היימנה לשריפה כשאר בת מעלה ממנה אף בזהירה עשה שאר בת מעלה היימנה כשאר בת מטה היימנה. ואע"ג דבריית' ליפכא תני אבי מפיך: **רב אשי אמר לעולם כדקאני.** דלא תצטריך לאפוכה ולמתני מה להלן למטה כלמעלה אף כאן למעלה כלמטה אלא אף כאן למטה כלמעלה ומאי למטה דקאמר למטה באיסור. ואיסור הקל קאי למטה והחמור קאי למעלה והכי קאמר מנין לעשות אם אמיו ואם חמותו שהן רחוקות ואסורין [יא] למטה בחמותו ואיסורה עליון ואמור נאמר כאן זמה [כו']. וכ"ש אמיו לן דקשיא ליה הא דקשיא לן לעיל דמשמע לה אינהו לן כתיבי זמה דידהו כתיבי להאי נאמר כאן זמה לאו עלייהו קאי אלא קאי על הבא ממנו ואם חמותו בחמותו האי למטה בלמטה למעלה בלמעלה נאמר כאן זמה ומה השתא להלן בת בתו למטה באיסור בלמעלה באיסור על בת בתה ובת בנה כבתה אף כאן לעשות אם אמיו ואם חמותו בחמותו והיינו למטה באיסור בלמעלה באיסור. ופריק דהדר תני מה כאן למטה בלמעלה אף להלן למעלה למטה רב אשי כאידי מפרש לה למילף מזהירה בחמותו ואם אמיו ואם חמותו אף בזהירה שאר בת מעלה היימנה לשריפה [יב] בשאר בת מטה נרבה שאר בת מעלה מאשתו חמותו ואם חמותו כשאר בת מטה בזהירה: **אי.** כיון דאמרת מניין לעשות שאר הבא ממנו כשאר הבא ממנה נימא מה היא אם אמה לאסורה לו אף הוא אם אמו אסורה לו משום ערוה ואנן גבי שניות מדברי סופרים [יג] תנן לה ביבמות בפרק כיצד (דף כח.): **אמך היא.** מיעוטא הוא: **רבא אמר.** לא מצבי ליה קרא למעוטי דלא תיקשי לדעתין לאתויי הא בזהירה שהוא דבין למאן דאמר בכל גזירות שוות שבתורה דון מינה ומינה אין למאן דאמר וכו' לא מצית שפיר כדמפרש ואזיל: **דון מינה ומינה.** לכל דבריה נלמוד ממנה מאחר שעיקרו של דבר למדתי מחבירו אף לכל דבריה נלמוד ממנה. וכן אם באת ללמוד אם אמו מאם אמה לאיסורה צריך אתה ללמוד הימנה אף לשריפה שאחת בשריפה: **אין למאן דאמר דאמרינן דון מינה ואוקי באתרה.** דון עיקר הדבר ללמדו מחבירו אבל לשאר דבריו שאתה מוצא בינו למוד מאם אמה לאיסורה דלא כתיבא בה בהדיא אבל בשאר דברים שאתה צריך ללמוד ממנו ואי אתה יכול ללמד מחבירו העמידנו במקומו ואל תשוויו לחבירו. וכאן נמי למוד אם אמו מאם אמה לאיסורה דלא כתיבא בה בהדיא אבל בשאר דברים שאתה צריך ללמוד ממנו ואי אתה יכול ללמד מחבירו העמידנו במקומה למילף שאר דיניה לחבירו. מינה ובינה דבר מדבר ולמוד אף אם אמו מאם אמה בסקילה מאמו שהיא בסקילה להא גבי דידה נמי אם אמה כאמה שהיא בשריפה: **ולא אתיא.** כלמ"ד בשריפה אף הוא בשריפה. כלומר מה שאתה למד אם אמה בשריפה היא אף הוא שאר אם אמו בשריפה: **היכא למיפרך.** בתחלת הדין דילפת מיניה לאיסורה: **מה להיא.** לשאר אשתו דין הוא להחמיר ולאסור את אם אמה שכן החמיר הכתוב על אמה בשריפה ואשכחן בה לד חמור: **ועוד אמו בסקילה.** שהיא קלה אם אמו מהא בשריפה חמורה בתמיהה: **ועוד.** כיון דאית לן למידן מינה ומינה מאי חזית דליימנ הכי דון מינה אם היא לן לא מלקת בה בין אמה לאם אמה אף הוא לן לא תחלוק וכו' הלכך לא אתיא לן למידן מינה ומינה אף בתחילת הדין לאיסורה לן תלמוד. ולמאן דאמר נמי סקילה חמורה וליתנהו מדתי פירכי קמאי מיהו אפשר הקושיא בתרייתא לא נדחקא זה מזה: **היכא למיפרך.** על בתחילת הדין דקא יליפת לה לאיסורה אם אמו מאם אמה:

מה

מנין לעשות שאר הבא ממנו כו'. ומה מאמר מה לשאר הבא ממנו שכן אם אמה לאמורה תאמר בשאר הבא ממנו תאמר מה לאמר הבא ממנה אמו מותרת ועוד למאן דאמר שריפה חמורה מה לשאר הבא שכן אמה בשריפה תאמר בהא שאמו בסקילה ת"ל לכיון דיליף מאי דכתיב בהדיא גבי הא כתיב גבי

הא לא שייך לאקשויי מידי:

אמך היא. נפ' ד' מיתות (לעיל דף נד.) דלשיון משום אמו אמה מחייבו וכו' ותרתי ש"מ:

איבא למיפרך מה להיא כו'. אין הג"ש מופנה משני לדין ולכן למדין ומשיבין:

(ו) אמר קרא אשת בנך היא. ות"ת אכתי אי מה הוא דודתו לאסורה אף היא דודתה לאסורה וי"ל דלא שייך לאקשויי אלא מחייבי מיתות ב"ד דלענין מיתה נאמרה גזרה שוה:

אמר אביי הכי קאמר מנין לעשות שאר הבא ממנו כשאר הבא ממנה נאמר כאן זמה ונאמר להלן זמה וכו' והא בשאר דידיה לא כתיבא ביה זמה [ו]אמר רבא אמר לי רב יצחק בר אבודימי אתיא [1]הנה [2]הנה אתיא זמה [3]זמה אמר מר מנין לעשות למטה בלמעלה מאי למטה בלמעלה אילימא בת בנה ובת בתה כבתה בהדי הדדי קאתיין אלא אם חמיו ואם חמותו בחמותו האי למטה בלמעלה למעלה בלמטה הואי תני למעלה בלמטה אי הכי נאמר כאן זמה ונאמר להלן זמה ומה השתא אינהי לא כתיבה זמה דידהו כתיבא אמר אביי הכי קאמר מנין לעשות שלשה דורות למעלה בשלשה דורות למטה נאמר למטה זמה ונאמר למעלה זמה מה למטה שלשה דורות אף למעלה שלשה דורות ומה בעונש עשה למטה בלמעלה אף באזהרה נמי עשה למעלה בלמטה רב אשי אמר לעולם כדקתני ומאי למטה למטה באיסור אי מה היא אם אמה אסורה אף הוא אם אמו אסורה [ז]אמר אביי אמר קרא [4]אמך היא משום אמו אתה מחייבו ואי אתה מחייבו משום אם אמו רבא אמר בין למאן דאמר [ח]דון מינה ומינה ובין למאן דאמר דון מינה ואוקי באתרה לא אתיא למ"ד דון מינה ומינה מה היא אם אמה אסורה אף הוא נמי אם אמו אסורה ומינה מה היא בשריפה אף הוא נמי בשריפה למ"ד שריפה חמורה איבא למיפרך מה להיא שכן אמה בשריפה תאמר בהוא שאמו בסקילה ועוד אמו בסקילה אם אמו בשריפה ועוד מה היא לא חלקת בה בין אמה לאם אמה אף הוא נמי לא תחלוק בו בין אמו לאם אמו ולמ"ד סקילה חמורה מהאי קושיא לא נידונה ולמ"ד דון מינה ואוקי באתרה התם הוא דבשריפה אמה אסורה אף הוא נמי אם אמו אסורה ואוקי באתרה התם הוא דבשריפה אבל הכא בסקילה כדאשכחן באמו למ"ד שריפה חמורה איבא למיפרך מה

כאן זמה: **הכי קאמר.** לעולם אף אמיו ואף חמותו מהדר ואהאי לד נקטיה לדרשה דידיה: **מנין לעשות.** למעלה מאשה שלשה דורות לאיסור להיינו אף אמיו לעולם דור שלישי לאשתו וכן אם חמותו: **כשלשה דורות למטה.** כמו שמלינו שהוזהר ועונש למטה מיתה שלשה דורות להיינו בת בתה וכן בת בנה: **ומה למטה שלשה דורות אף למעלה שלשה דורות.** מתרגמינן דקרא דלעיל: **ונאמר למטה זמה.** [שם יח] : **ונאמר למעלה זמה.** דכתיב (שם כ) כי את אמו גילה ערותה [ט] יקח את אשה ואת אמה זמה היא: **מה למטה שלשה דורות אף למעלה שלשה דורות.** מתרגמינן דקרא. הכי למדנו לעונש ועדיין חוזרה לן שמעינן מהכא להא זמה למעלה גבי עונש כתיב. והדר יליף מסקינן דבריית' מה בעונש עשה למטה בתה ובת בנה כלמעלה בחמותו להא רבינן להו לעיל [ע"ש] שריפה אף בזהירה עשה למעלה חמותו ואם חמיו ואם חמותו כלמטה כבתה ובת בתה ובת בנה הכי למדנו לעונש מזהירה [י] ולישנא דבריית' הכי קאמר מנין לעשות למעלה מאשה למטה בלמטה דורות נאמר למעלה מאשה זמה ונאמר למטה מאשה הכתוב בת בתה כבתה אף למעלה מאשה למעלה כלמטה עשה אם חמותו כחמותו. הכי למדנו לעונש ללמד על שריפה בזהירה שאף חמותו עמהה לן נאמר בזהירה מה בעונש למטה כלמעלה רבינן שאר בת מטה היימנה לשריפה כשאר בת מעלה ממנה אף בזהירה עשה שאר בת מעלה היימנה כשאר בת מטה היימנה. ואע"ג דבריית' ליפכא תני אבי מפיך: **רב אשי אמר לעולם כדקאני.** דלא תצטריך לאפוכה ולמתני מה להלן למטה כלמעלה אף כאן למעלה כלמטה אלא אף כאן למטה כלמעלה ומאי למטה דקאמר למטה באיסור. ואיסור הקל קאי למטה והחמור קאי למעלה והכי קאמר מנין לעשות אם אמיו ואם חמותו שהן רחוקות ואסורין [יא] למטה בחמותו ואיסורה עליון ואמור נאמר כאן זמה [כו']. וכ"ש אמיו לן דקשיא ליה הא דקשיא לן לעיל דמשמע לה אינהו לן כתיבי זמה דידהו כתיבי להאי נאמר כאן זמה לאו עלייהו קאי אלא קאי על הבא ממנו ואם חמותו בחמותו האי למטה בלמעלה למעלה בלמטה נאמר כאן זמה ומה השתא להלן בת בתו למטה באיסור בלמעלה באיסור על בת בתה ובת בנה כבתה אף כאן למטה כלמעלה אף להלן למעלה למטה רב אשי כאידי מפרש לה למילף מזהירה בחמותו ואם אמיו ואם חמותו אף בזהירה שאר בת מעלה היימנה לשריפה [יב] בשאר בת מטה נרבה שאר בת מעלה מאשתו חמותו ואם חמותו כשאר בת מטה בזהירה: **אי.** כיון דאמרת מניין לעשות שאר הבא ממנו כשאר הבא ממנה נימא מה היא אם אמה לאסורה לו אף הוא אם אמו אסורה לו משום ערוה ואנן גבי שניות מדברי סופרים [יג] תנן לה ביבמות בפרק כיצד (דף כח.): **אמך היא.** מיעוטא הוא: **רבא אמר.** לא מצבי ליה קרא למעוטי דלא תיקשי לדעתין לאתויי הא בזהירה שהוא דבין למאן דאמר בכל גזירות שוות שבתורה דון מינה ומינה אין למאן דאמר וכו' לא מצית שפיר כדמפרש ואזיל: **דון מינה ומינה.** לכל דבריה נלמוד ממנה מאחר שעיקרו של דבר למדתי מחבירו אף לכל דבריה נלמוד ממנה. וכן אם באת ללמוד אם אמו מאם אמה לאיסורה צריך אתה ללמוד הימנה אף לשריפה שאחת בשריפה: **אין למאן דאמר דאמרינן דון מינה ואוקי באתרה.** דון עיקר הדבר ללמדו מחבירו אבל לשאר דבריו שאתה מוצא בינו למוד מאם אמה לאיסורה דלא כתיבא בה בהדיא אבל בשאר דברים שאתה צריך ללמוד ממנו ואי אתה יכול ללמד מחבירו העמידנו במקומו ואל תשוויו לחבירו. וכאן נמי למוד אם אמו מאם אמה לאיסורה דלא כתיבא בה בהדיא אבל בשאר דברים שאתה צריך ללמוד ממנו ואי אתה יכול ללמד מחבירו העמידנו במקומה למילף שאר דיניה לחבירו. מינה ובינה דבר מדבר ולמוד אף אם אמו מאם אמה בסקילה מאמו שהיא בסקילה להא גבי דידה נמי אם אמה כאמה שהיא בשריפה: **ולא אתיא.** כלמ"ד בשריפה אף הוא בשריפה. כלומר מה שאתה למד אם אמה בשריפה היא אף הוא שאר אם אמו בשריפה: **היכא למיפרך.** בתחלת הדין דילפת מיניה לאיסורה: **מה להיא.** לשאר אשתו דין הוא להחמיר ולאסור את אם אמה שכן החמיר הכתוב על אמה בשריפה ואשכחן בה לד חמור: **ועוד אמו בסקילה.** שהיא קלה אם אמו מהא בשריפה חמורה בתמיהה: **ועוד.** כיון דאית לן למידן מינה ומינה מאי חזית דליימנ הכי דון מינה אם היא לן לא מלקת בה בין אמה לאם אמה אף הוא נמי לא תחלוק וכו' הלכך לא אתיא לן למידן מינה ומינה אף בתחילת הדין לאיסורה לן תלמוד. ולמאן דאמר נמי סקילה חמורה וליתנהו מדתי פירכי קמאי מיהו אפשר הקושיא בתרייתא לא נדחקא זה מזה: **היכא למיפרך.** על בתחילת הדין דקא יליפת לה לאיסורה אם אמו מאם אמה:

מה

1. עֶרְוַת בַּת בִּנְךָ אוֹ בַת בִּתְּךָ לֹא תְגַלֶּה עֶרְוָתָן כִּי עֶרְוָתֵךְ הֵנָּה:
ויקרא יח י
2. עֶרְוַת אֵשֶׁת וּבִתָּהּ לֹא תְגַלֶּה אֶת בַּת בִּנָּהּ וְאֶת בַּת בִּתָּהּ לֹא תִקַּח לְגַלּוֹת עֶרְוָתָהּ שַׁאֲרָה הֵנָּה זִמָּה הִוא:
ויקרא יח יז
3. וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אִשָּׁה וְאֶת אִמָּהּ זִמָּה הִוא בָּאֵשׁ יִשְׂרְפוּ אֹתוֹ וְאֶתְהֶן וְלֹא תִהְיֶה זִמָּה בְּתוֹכְכֶם:
ויקרא כ יד
4. עֶרְוַת אֲבִיךָ וְעֶרְוַת אִמְּךָ לֹא תְגַלֵּה אִמְּךָ הִוא לֹא תְגַלֶּה עֶרְוָתָהּ:
ויקרא יח ז

אתיא הנה הנה. לאיסורן, שבאו מאמו וכן בת בתו ובת בנו יולפו מערות אשה ובאה לו מגלה, והכי בתו מאמו בכלל בת אמו, אבל בתו מאמותו לא משמעת, דכתיב ערות אשה, ולמן לימות דעל ידי קידושין משמע, וגלי רחמנא בבת בתו ובת בנו מאמותו כבאי קרא ערות בת בנך או בת בתך, והכא למאן לימות לא כתיב, ואלימיו בג"ש כתיב הכא בקרא דלמוקמי כי ערותך הנה וכתיב בשאר משתו הנה מה להלן זמה עמו אף כאן זמה עמו ובתר דמייתינן זמה לשאר דידיה ילפינן הא שריפה בזמה נאמר כאן (שם) זמה ונאמר להלן בשריפה (שם כ) זמה מה היא אם אמה אסורה אף הוא נמי אם אמו אסורה ומינה מה היא בשריפה אף הוא נמי בשריפה למ"ד שריפה חמורה איבא למיפרך מה להיא שכן אמה בשריפה תאמר בהוא שאמו בסקילה ועוד אמו בסקילה אם אמו בשריפה ועוד מה היא לא חלקת בה בין אמה לאם אמה אף הוא נמי לא תחלוק בו בין אמו לאם אמו ולמ"ד סקילה חמורה מהאי קושיא לא נידונה ולמ"ד דון מינה ואוקי באתרה מה היא אם אמה אסורה אף הוא נמי אם אמו אסורה ואוקי באתרה התם הוא דבשריפה אבל הכא בסקילה כדאשכחן באמו למ"ד שריפה חמורה איבא למיפרך מה (חגיגה יא:). **בין למאן דאמר דון מינה כו'.** פלוגתא דר' אלעזר ור' יהושע בהעור והכרוטע (יבמות עח:). **דון מינה ומינה.** כל דבר שאתה למד מחבירו בגזירה שוה או בהיקש, הוי למד ממנו בכל דבריו (זבחים צא: וכע"ז יבמות שם, ב"ק כה: שבועות לא. וחולין קכ:). **דון מינה ואוקי באתרה.** למאי דלית ליה גמרינן, למאי דלית ליה מוקמינן באתרא (יבמות שם) כלומר לאחר שלמדו מאם והבאתו לכאן העמידהו כאן בתורת שאר דבריה המפורשים בו (שבועות לא.) מה שהדבר שאין לך ללמוד מחבירו שאתה יכול ללמוד מגופו, ילמד מחבירו ואשאר דבריה שאתה יכול ללמוד מגופו העמידהו על מקומו (זבחים צא: וכע"ז חולין קכ:).

מה להיות. לפי שאין דנין דבר מתוך הספק, ולפיכך אף על פי שאנו יודעין שאין זו אלא בת אחת, מכל מקום הואיל ואין אנו יודעין בה אם היא בת אחת אם שתים, אין דנין אותה אלא כשתים. **ועוד מה היא לה חלקה בין בכה לאם אמה אף הוא וכו'.** כלומר מאי חזית דכי אמרת מוקים בתרתי למילף שאר דיליה[ה] מיניה ודיה דבר מדבר שנאמר לפי שאין אמו של אב ראויה לירש את בתו של בנו, אבל אמו של אב ראויה לירש את בתו של בנו, שהרי אם היה לו בן אחר הבן יורש את אמו של אביו, ואם אין לו בן אחר הבת יורשת את אמו של אביו, שנאמר "ולאביו ולאמו והכהו" (דברים כא, יט), ואין לו בן אחר אלא בת אחת